

*Działania podjęte przez Zarząd
Województwa Mazowieckiego w celu
likwidacji zagrożeń dla ludzi i środowiska
związanych z funkcjonowaniem
magazynów odpadów niebezpiecznych.*

Informacje ogólne

- Problem porzucanych odpadów niebezpiecznych nie jest specyfiką województwa mazowieckiego, ale występuje w całym kraju.
- Nielegalne magazyny odpadów niebezpiecznych powstają w wyniku działań przestępczych.
- Na terenie Polski działają siatki podmiotów gospodarczych powołanych do istnienia tylko w celu prowadzenia nielegalnego gospodarowania odpadami.
- Marszałkowie województw nie posiadają kompetencji do walki z przestępczością, w tym także zorganizowaną.
- Wzrost liczby nielegalnych magazynów odpadów niebezpiecznych szczególnie uwidocznili się po wprowadzeniu reformy z 2018 r.

Wg danych zawartych w raporcie NIK z 2023 r. liczba ujawnionych miejsc nielegalnego deponowania odpadów niebezpiecznych w 2019 r. wyniosła 76 przypadków, w 2020 r. – 132, w 2021 r. – 125, a do początku września 2022 r. – 100.

Dane w zakresie ilości miejsc nielegalnego magazynowania lub porzucania odpadów niebezpiecznych

- Wg danych Wojewódzkiej Inspekcji Ochrony Środowiska z 30 czerwca 2023 r. na terenie Mazowsza zidentyfikowano 104 miejsca nielegalnego magazynowania lub porzucania odpadów.
 - ✓ z tego 63 z odpadami niebezpiecznymi
- Liczba miejsc porzuconych odpadów jest obecnie trudna do ustalenia, a większość z nich zgodnie z obowiązującym prawem podlega właściwości wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

Kompetencje marszałka województwa

Zgodnie z ustawą o odpadach marszałek województwa jest organem właściwym do wydawania zezwoleń na zbieranie i/lub przetwarzanie odpadów:

- dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- dla odpadów innych niż niebezpieczne poddawanych odzyskowi w procesie odzysku polegającym na wypełnianiu terenów niekorzystnie przekształconych (...)
- dla instalacji komunalnych,
- do wydania zezwolenia na zbieranie odpadów, w przypadku gdy maksymalna łączna masa wszystkich rodzajów odpadów magazynowanych w okresie roku przekracza 3000 Mg;

Zgodnie z art. 168 ustawy o odpadach zadania związane z wydawaniem ww. decyzji stanowią zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

25^{lat} Mazowsze

Kompetencje organów ochrony środowiska w zakresie usuwania odpadów

- **marszałek województwa, jako organ egzekucyjny** jest właściwy do wykonania zastępczego usunięcia odpadów w przypadku gdy obowiązek usunięcia odpadów jest skutkiem wydania przez marszałka województwa decyzji o:
 - cofnięciu decyzji związanej z gospodarką odpadami,
 - stwierdzeniu nieważności decyzji związanej z gospodarką odpadami,
 - uchyleniu decyzji związanej z gospodarką odpadami
 - wygaśnięciu decyzji związanej z gospodarką odpadami
- **wójt, burmistrz, prezydent miasta** w przypadku miejsc nieprzeznaczonych do magazynowania

Przyczyny powstawania nielegalnych magazynów odpadów:

- Niewystarczająca liczba instalacji do zagospodarowania oraz brak mocy przerobowych instalacji do unieszkodliwiania odpadów.
 - ✓ łączna moc przerobowa spalarni płynnych odpadów niebezpiecznych wynosi ok. 70 tys. Mg/rok
- nieskuteczne i trwające latami działania organów ścigania.
- nieefektywnie działający wymiar sprawiedliwości w zakresie eliminacji przestępstw przeciwko środowisku.

Przyczyny powstawania nielegalnych magazynów odpadów

- źle zaplanowane i przygotowane oraz zbyt pośpiesznie wdrożone reformy z 2018 r.:
 - ✓ zobowiązanie podmiotów gospodarujących odpadami do poniesienia dużych kosztów organizacyjnych
 - ✓ dostosowanie wszystkich obowiązujących decyzji do nowych regulacji prawnych w jednym czasie:
 - przeciążyło administrację samorządową
 - znacząco wydłużyło czas oczekiwania na wydanie decyzji
 - ✓ przeniesienie kompetencji ze starostów do marszałków województw spowodowało:
 - podwojenie ilości spraw
 - spory kompetencyjne

Przyczyny powstawania nielegalnych magazynów odpadów

- ✓ włączenie w procedury wydawania decyzji administracyjnych w zakresie gospodarki odpadami Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Środowiska.
 - przeciążenie inspektoratów w efekcie nagłego wzrostu ilości koniecznych do przeprowadzenia kontroli
 - brak możliwości prowadzenia bieżących kontroli podmiotów dopuszczających się niewłaściwych praktyk
- ✓ likwidacja laboratoriów będących w strukturach WIOŚ-ów
- wdrożenie mało funkcjonalnego systemu BDO

Wykonanie zastępcze usunięcia odpadów.

- Działania podejmowane celem wyegzekwowania odpowiedzialności zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci”.
- Problemy z pozyskaniem środków na sfinansowanie wykonania zastępczego
- Ograniczone możliwości prawne do wejścia na teren celem wykonania inwentaryzacji odpadów.
- Kosztowne ekspertyzy i ograniczona liczba podmiotów je wykonujących.
- Długotrwała procedura przetargowa
- Ograniczone moce przerobowe instalacji do unieszkodliwiania odpadów:
 - wysokie ceny usług
 - mała liczba podmiotów składających oferty
- Brak możliwości wykluczenia z przetargu firm zaangażowanych w proceder porzucania odpadów
 - ryzyko nierzetelnego wykonania umowy z samorządem

Postępowania prowadzone przez Marszałka Województwa Mazowieckiego

- Na Mazowszu jest obecnie prowadzonych pięć postępowań będących we właściwości Marszałka, których skutkiem może być konieczność wykonania zastępczego usunięcia nielegalnie magazynowanych odpadów, w tym 4 dotyczące odpadów niebezpiecznych:
- **LOVEKO sp. z o.o. (gm. Bodzanów)**
- **CRAFT CHEMICAL sp. z o.o. (gm. Poświętne)**
- **FOREKO sp. z o.o. (gm. Wołomin)**
- **Terra Nigra sp. z o.o. (gm. Karczew)**

Postępowania prowadzone przez Marszałka Województwa Mazowieckiego

LOVEKO sp. z o.o. (gm. Bodzanów)

- odpady niebezpieczne (ok. ok. 10 000 Mg)
- 06.10.2023 r. cofnięcie pozwolenia Starosty Płockiego
- wszczęcie postępowania egzekucyjnego (wystawienie tytułu wykonawczego oraz nałożenie grzywny w celu przymuszenia)
- 21.10.2024 r. rozpoczęcie kontroli WIOŚ w celu oszacowania ilości i rodzaju odpadów

LOVEKO sp. z o.o. (gm. Bodzanów)

25^{lat} Mazowsze

Postępowania prowadzone przez Marszałka Województwa Mazowieckiego

CRAFT CHEMICAL Sp. z o.o. (gm. Poświętne)

- odpady niebezpieczne (ok. 10 000 Mg)
- 24.03.2022 r. – decyzja wygaszająca pozwolenie Marszałka Województwa Mazowieckiego
- 07.12.2023 r. wszczęcie postępowania egzekucyjnego (wystawienie tytułu wykonawczego oraz nałożenie grzywny w celu przymuszenia)

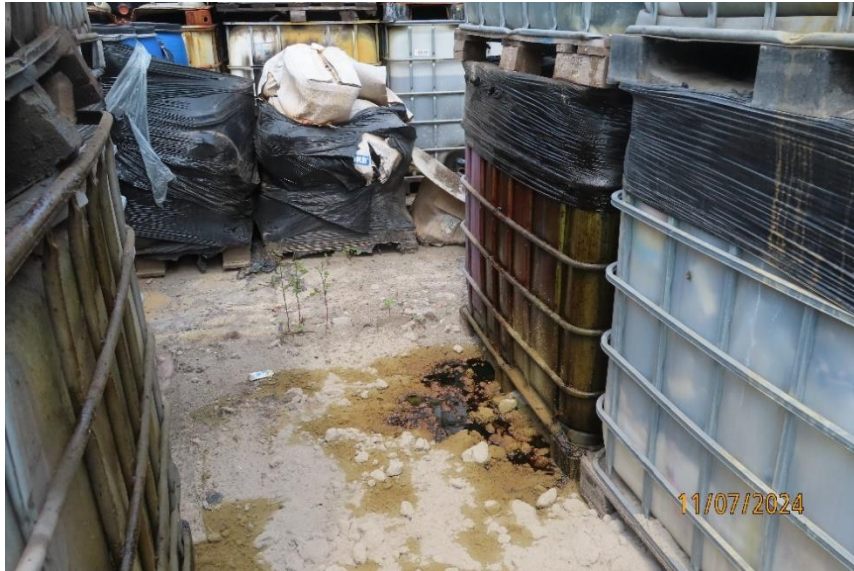
Postępowania prowadzone przez Marszałka Województwa Mazowieckiego

FOREKO Sp. z o.o. (gm. Wołomin)

- odpady niebezpieczne (ok. 20 422 Mg)
- 15.02.2024 r. cofnięcie zezwolenia Starosty Wołomińskiego
- 29.05.2024 r. wystąpienie o ustanowienie kuratora
- 17.10.2024 r. ustanowienie kuratora
- 25.10.2024 r. wysłanie decyzji do kuratora

FOREKO Sp. z o.o. (gm. Wołomin)

25^{lat} Mazowsze

Postępowania prowadzone przez Marszałka Województwa Mazowieckiego

Terra Nigra sp. z o.o. (gm. Karczew)

- Odpady niebezpieczne (ok. 1700 Mg),
odpady komunalne (ok. 20 Mg)
- 20.02.2024 r. cofnięcie zezwolenia
Starosty Otwockiego
- 22.10.2024 r. upomnienie o obowiązku
wykonania decyzji cofającej

Terra Nigra sp. z o.o. (gm. Karczew)

25^{lat} Mazowsze

Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Mazowieckiego

- utworzenie w 2018 r. Wydziału Kontroli Środowiskowych w strukturach Departamentu Gospodarki Odpadami, Emisji i Pozwoleń Zintegrowanych
- wielokrotne apele do Prezesa Rady Ministrów, Prezydenta RP, Ministra Klimatu i Środowiska, Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego o zajęcie się problemem nielegalnych magazynów odpadów niebezpiecznych
- rozmowy z Ministerstwem Klimatu i Środowiska celem wypracowania rozwiązań systemowych problemu nielegalnych miejsc magazynowania odpadów niebezpiecznych
- zgłaszanie propozycji zmian legislacyjnych na poziomie krajowym
- przygotowanie opinii do Strategii Chemicznej (w ramach Komitetu Regionów UE)
- zainicjowanie w Ministerstwie Klimatu i Środowiska procesu możliwości wykorzystania AI i teledetekcji przy identyfikacji miejsc nielegalnego magazynowania odpadów
- podejmowanie działań w celu ustalenia wytwórców porzucanych odpadów
- współtworzenie stanowisk Konwentu Marszałków RP
- uchwała Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w województwie mazowieckim
- jednostronna współpraca z prokuraturą
- wystąpienia ws. pozyskania środków
- apele do lokalnych samorządowców oraz mieszkańców

Magazynowanie odpadów w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych

Duży problem stanowią nielegalne magazyny odpadów, czyli miejsca, gdzie nie jest prowadzona działalność polegająca na wytwarzaniu, zbieraniu czy też przetwarzaniu odpadów, związana z koniecznością uzyskania zezwolenia właściwego organu:

- wynajęte magazyny lub inne budynki,
- place magazynowe
- wyrobiska po eksploatacji kruszywa,
- niestrzeżone nieruchomości, tereny leśne, parkingi
- porzucone naczepy z pojemnikami wypełnionymi substancjami niebezpiecznymi

Przykłady miejsc nielegalnego magazynowania odpadów na terenie województwa mazowieckiego

- Nielegalny magazyn w m. Ryczówek w gm. Kałuszyn
 - ok. 6 500 mauzerów o poj. 1000 l każdy, zawierających substancje pochodzące z przemysłu chemicznego, petrochemicznego
- Nielegalny magazyn w Białobrzegach
 - ok. 140 zbiorników typu mauser o poj. 1000 l wypełnionych odpadami niebezpiecznymi
- Trzy nielegalne magazyny na terenie gm. Lesznowola
- Nielegalny magazyn odpadów w gm. Prażmów
 - odpady niebezpieczne magazynowane w pojemnikach typu mauser i 200 litrowych beczkach zajmujących całą halę o wymiarach 960 m².
- Nielegalny magazyn w m. Jasieniec w gm. Rybno
 - odpady niebezpieczne magazynowane w 2 halach
 - magazyn uprzątnięty w 2023 r. przy wsparciu Samorządu Województwa Mazowieckiego (4 mln. dotacji). Usunięto i zagospodarowano łącznie 2076,529 Mg odpadów.

Finansowanie usunięcia odpadów z miejsc magazynowania

- W postępowaniach prowadzonych przez Marszałka Województwa Mazowieckiego – **Wojewoda Mazowiecki** (zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z art. 168 ustawy o odpadach)
- W przypadku miejsc nieprzeznaczonych do magazynowania odpadów - gmina w ramach zadań własnych
- program Fundusze Europejskie dla Mazowsza na lata 2021-2027 – w ramach działania 2.7 Bioróżnorodność, Priorytet II „Fundusze Europejskie na zielony rozwój Mazowsza”, typ projektów „Usuwanie miejsc nielegalnego nagromadzenia odpadów” – wnioski złożyło pięć JST z terenu Mazowsza, z których dwie otrzymały dofinansowanie.
- Narodowy oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Inne aspekty problemu nielegalnego magazynowania odpadów niebezpiecznych

- W odbiorze społecznym to samorządy są winne problemów z odpadami niebezpiecznymi:
 - ✓ nieodpowiedzialne wypowiedzi polityków w ramach przerzucania się odpowiedzialnością za usunięcie nielegalnie magazynowanych odpadów lub za finansowanie tego usunięcia
 - ✓ w kontekście zdeponowanych odpadów w mediach przebija się tylko kwestia tego, kto ma odpady usunąć a nie to, kto jest za porzucenie odpadów odpowiedzialny
- Nieodpowiedzialność i krótkowzroczność podmiotów aspirujących do miana przedsiębiorcy z branży odpadowej:
 - ✓ chęć szybkiego zysku
 - ✓ brak kompetencji w zakresie gospodarki odpadami
 - ✓ niewłaściwe decyzje biznesowe
 - ✓ umiejętnie wykorzystywanie luk prawnych

Podsumowanie

- **Marszałek Województwa Mazowieckiego**

- podejmuje i nadal będzie podejmował działania mające na celu likwidację zagrożeń związanych z nielegalnymi magazynami odpadów niebezpiecznych.
- nie zastąpi swoimi działaniami nieskutecznych organów ścigania, nieefektywnego wymiaru sprawiedliwości, oraz wieloletnich zaniedbań będących efektem złej legislacji i złej organizacji procesów.
- stoi na straży celowego i oszczędnego wydatkowania środków z budżetu Województwa Mazowieckiego.

- Przedsiębiorcy zachęceni szybkim zyskiem zakładają działalności z zakresu gospodarki odpadami nie mając do tego właściwej wiedzy i kompetencji.

Podsumowanie - problemy

- Przekaz płynący z mediów jest taki, że w odbiorze społecznym to samorządy są winne problemów z odpadami niebezpiecznymi.
- postępowania prokuratorskie:
 - długotrwałe postępowania
 - niskie wyroki
 - brak przepływu informacji pomiędzy prokuraturą prowadzącą postępowanie, a marszałkiem
 - brak dostępu do ustaleń poczynionych przez prokuraturę przez co utrudniona jest identyfikacja wytwórców odpadów
- trudności w określeniu możliwego sposobu zagospodarowania odpadów
- ograniczona liczba podmiotów wykonujących ekspertyzy identyfikujące porzucone odpady
- długotrwała procedura wykonania zastępczego usunięcia odpadów
- trudności w pozyskaniu środków na wykonanie zastępcze

Dziękuję za uwagę